

Ikusezinak sarituz

Eneko Olasagasti
ZINEMAGILEA

Seguruenik nire ikasle izandakoek berehala ezagutuko dute segidan kontatuko dudana izan da, niretzat behintzat irakaspen handia ekarri zuelako.

Carlos Zabala eta biok zuzendu genuen lehen filma, *Maité*, muntatzen hasteko unean zen. Igarauzoko lokaltxo batean antolatua zen ekoiztetxea, ordu mordo pasako genuen lantokia. Bertaratu ginen lehen egunean muntatzaileak, Antonio Reinak, sartu eta *botepronton* ondorengo galdera bota zigun: “Zein da gela honetako tresnarik garrantzikoena?”. Garai hartan, 1994. urtea, filmak mobiolan muntatzen ziren, 35 milimetroko pelikula guraizez moztuz eta zatiak zeloz pegatuz. Carlos eta biok elkar begiratu genuen eta aurrean genituen tresnetan zein izango zen inportanteena asmatzeko ahaleginean jardun genuen. Izenak botatzen hasi ginen: “Pelikula?”. “Ez”, erantzun zigun Antoniok. “Mobiola?”. “Ez”. “Pantaila?”. “Ez”. “Guraizeak?”. “Ez”. “Zeloa?”. “Ez”. Jode! Ez zen bada, aipatzeko askoz tresna gehiago geratzen... “Errodajeko kamara parte?”. “Ez”. Non zegoen, ba, trukoa? Ez dakit horrela izango zen, baina Antonio irribarrez imajinatzen dut gure aurpegi inozoei begira. Eta asmatzen ez genuela ikusita, berak mahai ondora begiratuz, zakarrontzia seinalatu zuen. “Zakarrontzia?”. Guk. “Bai, zakarrontzia”, esan zuen, eta “zenbat eta beteago egon pelikula hobea izango da”.

Askotan gogoratu izan dut nire bizitzan pasarte hura eta ez soilik zerbait muntatzen aritu naizenean. Pasarte hura berriro etorri zait gogora egun hauetan ospatzen ari den Zinemaldiko Zinemira saria Julia Juaniz muntatzaileari emango diotela jakin dudanean. Izugarri poztu naiz. Ezagutzen dudalako batetik, eta bestetik gure munduko ofizio ikusezin bat, beste askoren artean, ordezkatzen duelako. Eta gainera emakumea delako. Luze joko luke haren curriculumaz azaltzeak, eta ez daukagu horretarako tokirik hemen, baina izen handiko zinemagile askoren zakarrontzia betetzen aritu izan da urtetan. Eskertzekoa da, benetan, Rebordinos eta koadrila berarekin gogoratu izana.

Sariak banatzeko orduan, hor daukagu Zinemaldiko ikurra den Donostia Saria, aktoreak dira aukeratuak. Behin eman zioten Francis Ford Coppolari eta bada esaten duenik, gaur egun, zergatik diren beti aktoreak. Eta gehienetan kanpotarrak. Baina hori ez da gaurko gaia. Zinemirarekin ez da berdintsu gertatzen, saritu izan baitira musikariak eta argazki zuzendariak, makillatzaileak... Agian non aukeratu zailagoa delako? Ezetz pentsatu nahi dut. Eta horregatik poztu naiz. Julia bezalako langile ikusezin askoz beteta baitago zinema mundua. Hala ere, alfonbra gorriak marcatzen duen bidetik ibiltzea gustatzen zaigu. Eta aitzakia ona da armairuan gordeta dugun jaka amerikana edo soineko eder bat jantzeko. Zu txalotzeko jantziko dut, Julia. ■

Epika

Edu Zelaieta
IDAZLEA

Epika itzuli da gure karrika-kaleetara ikasurte berriarekin batean. Erraz sumatzen da hori, adibidez, Gasteiz batean. Espainiako saskibaloiko selekzio maskulinoaren kartelak ez du zalantzarako zirrikitu handirik uzten, ez jokalarien poseak, ez idatziz ageri den mezuak. Kausa noble baterako garaipenak epika behar du. Epika merezi du.

Globalak eta postmodernoak garen honetan, odola eta izerdia agertzen dituen epika maite dugu, betiko maitasuna maite dugun bezalaxe. Eta ez naiz ari Espainiako espiritua elikatzeaz bakarrik: Euskal Herriko sinbologiarekin joka-

tzen duten Alaveseko nahiz Baskoniako kartekek ere argi erakusten dute hori, bai bazkide berriak lortzeko kanpainaren bitartez, bai hurrengo partida iragartzeko irudiaren bitartez. Kausaren izena aldatzen da; ez, ordea, epika handirako grina.

Kirola eta politika ez direla nahasi behar maiz oiroitarazten dute ahots batzuek; batez ere, kirolaren eremuan hainbat aldarrikapen (deseroso) plazaratzen direlarik. Epika zaharra noiznahi bezalaxe ez dago politikarekin lotua, nonbait ere. Garaileen eredu ez bide da molestagarria inorentzat. Ez eta galtzaile direnentzat ere. ■